

Beretning 2012

Agenda Center Albertslund

Indledning

I disse krisetider tales der af gode grunde meget om vækst og udvikling. Og der er mange meninger om, hvordan det skal gøres. Nogen siger, at skatter, afgifter og lønninger skal sættes ned, andre at banker og børser skal betale. Nogen siger, at vi skal uddanne os ud af krisen, andre at vi skal konkurrere, spare eller arbejde os ud af den. Nogen vil beskytte den nationale produktion, andre vil gå globalt. Nogen siger ”krone”, andre siger ”Euro”. Der er dem, der vil, at den offentlige sektor skal være vækstens motor, og der er dem, der vil, at det skal være pensionsselskaberne eller markedet.

I Agenda Centeret skal vi ikke gøre os til dommer over, hvem der har ret, eller hvad der skal gøres, derimod vil vi gerne grave et spadestik dybere og skabe en fælles forståelse, et fælles fundament, et fælles udgangspunkt for, hvad der helt grundlæggende er udfordringen for at skabe vækst og udvikling. For uanset politisk, ideologisk, religiøs, praktisk, administrativ, personlig eller økonomisk tilgang er vi nødt til at forstå de nye vilkår for skabelsen af vækst og udvikling. Det giver ikke mening, at tale om vækst og udvikling, hvis vi tror, vi kan bygge den af de sten, vi hidtil har benyttet os af. Det giver ikke mening at fortsætte med at bygge den af fossile brændsler - olie, gas og kul. Eller af opgravningen af jordens metaller og mangfoldighed af materialer i øvrigt. Ej heller af overudnyttelse af den levende natur – af marker, skove og alverdens have. Alt det har vi haft en forrygende succes med i et par hundrede år, og det er ærgerligt, at det ikke bare kan fortsætte, men det kan det af indlysende grunde ikke.

”Samtidig kan vi begynde at se bunden af de miner, vi bryder metaller og materialer op fra.”

For problemet er, at vi har gjort samfundets eksistens afhængig af olie, gas og kul, som vi ved ikke er uendelige. Vi kan se hvordan olien, gassen og kullet forurener og skaber klimaforandringer, mens vi bruger dem. Samtidig kan vi begynde at se bunden af de miner, vi bryder metaller og materialer op fra. Og så er vi blevet klogere på, at naturen ikke bare er leveringsdygtig i det uendelige. Der er grænser. Naturen skal beskyttes, plejes, gødes og have tid til at gendanne sig for vedblivende at kunne levere.

*Solceller i
Godthåbsparken*

Vil vi derfor vækst og udvikling, vil vi opfylde og forfølge alle vores vidt forskellige behov, mål og drømme, så er det et vilkår, uanset hvad vi tænker, tror og mener, at forstå, at vi skal benytte os af nye byggesten. Vi er ved at løbe tør for de gamle, og vi kan ikke skaffe flere af dem. De nye byggesten, der rummer muligheden for, og som er et vilkår for, vækst og udvikling, er i al sin enkelhed bare tre:

1. Vedvarende energi. Hver dag leverer solen 10.000 gange så meget energi til jorden, som vi mennesker bruger. Opgaven er at blive bedre til at samle den op. Gør vi det, er vækstmulighederne om ikke uendelige, så i hvert fald i princippet 10.000 gange. Det er et langt større potentiale, end selv den mest optimistiske økonom har fantasi til at forestille sig, vi kan få ved hjælp af fossile brændsler – og så er potentialet vedvarende!

2. Kredsløb. I stedet for at hente nye materialer op ad jorden, og gøre dem til affald og forurening, når vi har brugt dem, skal vi genbruge materialerne igen og igen og igen og igen og...

Bare fordi vi har brugt noget en gang, er det ikke affald. Det enkelte atom eksisterer stadig, og det er ikke ødelagt, fordi det er brugt. Ja, det kan i princippet bruges i det uendelige – og det er det vi skal. Bruge ressourcerne i det uendelige. Kombinationen af 10.000 gange så meget energi og det uendelige kredsløb, er de fysiske byggesten til den nye bæredygtige vækst og udvikling.

På affaldsekskursion til Helsingborg

3. Omstillingen. Desværre kommer omstillingen til vedvarende energi og kredsløb, og dermed til de nye vækst- og udviklingsmuligheder ikke af sig selv. Vi skal **ville** omstillingen, og vi er nødt til at ville den. Vi har ikke andre muligheder. Alternativet (de gamle byggesten) er ikke længere mulig ej heller på nogen måde acceptabel. Opgaven er derfor, at omstille fra det vi kender, fra det vi plejer, til noget nyt vi aldrig har prøvet. Det bliver ikke let. Al omstilling er svær. At ændre vores adfærd, vaner, kultur, tankemåde er den virkelige udfordring – men hvis vi først **vil** det, hvis vi først **gør** det, er omstillingen til vedvarende energi og kredsløb bare teknik.

Ønsker vi vækst og udvikling, er vi nødt til at forstå de tre grundvilkår. Tager vi dem ikke i betragtning, giver det ikke mening at tale om vækst og udvikling. Så taler vi i stedet om døgnfluer og vækst og udvikling på andres bekostning – ikke om vedvarende og bæredygtige perspektiver. Det er selvsagt ikke muligt, at bygge vores vækst og udvikling, vores fremtid på ressourcer, som snart ikke er der mere.

Omstillingen til de nye byggesten er Agenda Centerets mission. Og det er hvordan, vi håndterede det i 2012, vi beskriver i denne beretning.

”Ønsker vi vækst og udvikling, er vi nødt til at forstå de tre grundvilkår. Tager vi dem ikke i betragtning, giver det ikke mening at tale om vækst og udvikling.”

Prioriterede indsatsområder

Hvert år vedtager ACA's bestyrelse en handleplan for det kommende år. I handleplan 2012 var der 6 prioriterede indsatsområder - og af dem prioriterede vi "Vand" som særligt fokusområde:

1. Lokalt Agendaarbejde generelt.
2. Vand.
3. Energi og Klima.
4. Affald, resurser og kredsløb.
5. Netværk.
6. Information, demonstration og synlighed.

Dertil kommer Kulturøkologisk Forening (KØF), som Agenda Centeret også er sekretariat for, og vores efterhånden rimelig omfattende indtægtsdækkede virksomhed.

1. Lokalt Agendaarbejde generelt

I 2012 samarbejdede vi med 35 af byens 55 boligområder svarende til 64 %. I 21 af boligområderne bidrog vi med enkeltstående aktiviteter, mens vi i 14 hjalp til med længerevarende processer. Det mål vi havde sat os, om at samarbejde med mindst halvdelen af byens boligområder i 2012, blev således opfyldt. Især vand, solceller og affald/genbrug har været omdrejningspunkterne for samarbejdet med boligområderne.

"I 2011 og 2012 har vand været vores særlige fokusområde. Vi ville gøre noget ekstraordinært for at nå kommunens mål om, at en albertslunder i 2012 i gennemsnit kun bruger 100 liter vand i døgnet... Lykkes det, betyder det, at albertslunderne har nedsat deres udgifter til vand med til sammen 2 mio. kroner – årligt!"

2. Vand

I 2011 og 2012 har vand været vores særlige fokusområde. Vi ville gøre noget ekstraordinært for at nå kommunens mål om, at en albertslunder i 2012 i gennemsnit kun bruger 100 liter vand i døgnet. I 2010 lå det på 104 liter. I 2011 var det faldet til 102 liter, og nu mens vi venter på Det grønne regnskab for 2012, håber vi på, at det er faldet til 100 liter. Lykkes det, betyder det, at albertslunderne har nedsat deres udgifter til vand med til sammen 2 mio. kroner – årligt!

Uddeling af spareperlatorer. I 2012 ringede vi på 3.223 albertslundske hjem og uddelte 4.260 spareperlatorer til vandhaner. Det var i 13 boligområder. Så på de to år (2011 og 12), har vi været rundt i 33 af byens 55 boligområder - 6.268 husstande med 9.760 spareperlatorer. De steder hvor beboerne fik to perlatorer, finansierede boligområdet selv den ekstra.

Boligområder med særlige indsatser. I Blokland faldt vandforbruget i første halvår 2012 med imponerende 18 %! Men både afdelingen, Bo-Vest og ABC engagerede sig også i vandspareindsatsen. De røde forbrugere fik et særligt brev, og vi kom på hjemmebesøg hos 10 af dem. Vandbesparelser kom på et beboermøde, der blev opsat plakater i opgangene og skrevet artikler i beboerbladet. Endelig fik beboerne to spareperlatorer og en brusetimer, til at måle længden af brusebadet.

I VA 4 Syd har vi sammen med miljøudvalget haft en vandsparekonkurrence for 10 familier. De gik fra at bruge 104 liter pr. person pr. døgn i gennemsnit til 88 liter. Vel at mærke kun ved større

opmærksomhed på vandforbruget. Ingen af familierne har ”manglet” vand.

I Galgebakken har vi sammen med miljøgruppen uddelt spareperlatorer, skrevet flere artikler til deres beboerblad og udarbejdet et notat om Legionella.

”De gik fra at bruge 104 liter pr. person pr. døgn i gennemsnit til 88 liter. Vel at mærke kun ved større opmærksomhed på vandforbruget. Ingen af familierne har ”manglet” vand.”

I Blommegården har vi lavet en beregning på udskiftning til 2-skylstoiletter. På den baggrund har de afsat penge til udskiftning i 2013.

I Enebærhaven har vi holdt oplæg på generalforsamlingen.

2 nye vand film lagt ud på YouTube. Til dem der gerne vil have lidt hjælp til det med at skifte en perlator og undersøge om wc’et løber, har vi lavet to små film, og lagt dem ud på YouTube. Filmene kan findes via vores hjemmeside www.agendacenter.dk eller ved at søge på YouTube med følgende søgeord: ”Agenda Center perlator” og ”Agenda Center stop dit wc”.

Hjælp, undervisning og udstillinger. Ud over de ti vandtjek i Blokland har vi besøgt syv andre. Heraf tre der havde problemer med deres måler. I et af tilfældene kunne vi påvise, at måleren var itu, i et andet at lange bade var synderen. Tilsvarende har vi været på Albertslund Lilleskole og kommunens materialegård på vand (og energi) tjek. En enkelt 8. klasse har fået undervisning i vand, og hvordan man sparer på det. På Bo-Vest’s medarbejderdag deltog vi med en bod om vand, el og varme. Og vi har fulgt op på folderen ”Regnvand i haven – håndter det selv og få penge tilbage!”, som vi lavede og udgav sammen med vandforsyningen i 2011. Men vi må erkende, at det endnu ikke blevet en massebevægelse i Albertslund, at bruge og nedsive sit regnvand på egen grund.

Selvom Albertslund er vores målgruppe, er det ikke uvæsentligt, at også de omkringliggende byer sparer på vandet, da grundvand ikke kender til kommunegrænser. Vi har derfor (mod betaling) hjulpet boligafdelingen Askerød med flere undervisningsgange og forskellig oplysning i forbindelse med, at de overgik til individuelle vandmålere. På Ballerup sprogskole og HKI København har vi ligeledes undervist.

Til ”Grøn Dag – Sund Dag” på materialegården og ”Grønne fodspor” i A-centeret stillede vi op med ”vandbesparelser” og en guide til, hvordan man opstiller sin egen regnvandstønde.

I kølvandet på offentliggørelsen af kommunens Grønne Regnskab sendte vi en ”Godt gået!”-artikel til de boligområder, der allerede har et lavt vandforbrug med opfordring til at fortsætte de gode vandvaner.

Uddeling af drikkedunke i A-centeret på ”Vandets Dag”

Timeglas og vanddunke. Pga. sammenlægningen af vandforsyningerne i otte kommuner til HOFOR (HOvedstadens FORsyningsselskab), arvede vi en del effekter fra vandværkerne, fordi logoet ikke passede længere. Det var bl.a. tre tusind ”5-minutters-timeglas” til brug i bruseren, (som vi vil dele ud i 2013) og flere hundrede drikkedunke. Drikkedunkene har vi delt ud i en skole og fritidsklub i fbm. undervisning, Forvaringsanstalten fik 40 til deres ”Herstedvester løb” inden for murene, og som et lille kuriosum endte 45 af dunkene i Australien til verdensmesterskaberne i karate sammen med det danske ungdomslandshold.

Platanparken vandt vandkonkurrencen

Skoleklasse på vandværksbesøg

Nu ved afslutningen af de to år med særlig fokus på vand, vil vi konkludere, at vi lykkedes at få sat vand på dagsordenen i byen. Vi kom personligt ud til halvdelen af byens boliger, og fik gennemført en lang række aktiviteter for unge så vel som for ældre. Vi håber med indsatsen, at have nået målet på maks. 100 liter pr. albertslunder i døgnet. Skulle kommunens grønne regnskab imidlertid vise, at det ikke er tilfældet, vil vi kaste os over opgaven igen og forfølge målet, til vi når det.

”Vi kom personligt ud til halvdelen af byens boliger, og fik gennemført en lang række aktiviteter for unge så vel som for ældre.”

3. Energi og klima

Solceller. Ind til den 20. november 2012 var solceller *meget* interessante. Nu er de kun *lidt* interessante – i hvert fald økonomisk. Inden den 20. november, var afregningsreglerne for solcellestrøm så gode, at vi oplevede et sandt solcelleboom. Ikke kun i Albertslund, men i hele landet. Over en 30 årig periode kunne fortjenesten på et solcelleanlæg til et parcelhus, være på både 2 og 300.000 kroner. Det var naturligvis for lukrativt. Derfor var det også bare et spørgsmål om tid, før Folketinget ville lave reglerne om. Desværre gik de nye regler helt over i den anden grøft med så dårlige afregningsregler, at solcellemarkedet igen er gået i stå. Det ændrer dog ikke ved, at solceller er en del af fremtiden, og derfor fortsætter vi, i samarbejde med solcellefirmaer, med at finde veje til, hvordan der igen kan komme en fornuftig økonomi i solceller for den enkelte parcelhusejer, så vel som for boligafdelinger, virksomheder og laug.

Det ændrer dog ikke ved, at solceller er en del af fremtiden, og derfor fortsætter vi, i samarbejde med solcellefirmaer, med at finde veje til, hvordan der igen kan komme en fornuftig økonomi i solceller for den enkelte parcelhusejer, så vel som for boligafdelinger, virksomheder og laug.

I februar afholdt vi et nyt offentligt solcellemøde i KB-salen med 75 deltagere, (det første var i november 2011 med 125 deltagere). Samtidig udbyggede vi hele tiden vores (mail)netværk af solcelleinteresserede, og efterhånden kom vi op på næsten dagligt at få henvendelser om solceller. På vores hjemmeside udbyggede vi informationen, og med Godthåbsparken og Stadionparken igangsatte vi en proces for at få udarbejdet en solcellemanual for de to næsten ens boligområder. Formålet med manualen var, at gøre det let for den enkelte husejer at opsætte solceller. I stedet for at 1.000 boligejere hver især skal undersøge alt lige fra lokalplaner og tagenes bæreevne, over udskiftning af tagpap og regler for efterisolering, til udseende, tilskud og skatteregler, skulle manualen give dem svarene. Sammen med de to boligområder afholdt vi et stort solcellemøde. Her præsenterede 4 solcellefirmaer hver deres solcellepakker og hvad de kunne tilbyde beboerne. 200 deltog i mødet.

Efterhånden lykkedes det at få afklaret alle nødvendige forhold, så manualen kunne udgives. Men ved 20 husejere

nåede at bestille solcelleanlæg inden Folketinget lavede reglerne om og markedet gik i stå.

Efter Godthåbsparken og Stadionparken har vi i samarbejde med bestyrelsen i Røde Vejmølleparken opstartet en tilsvarende proces. Den skrider fremad, men nu hvor de nye regler for afregning er gældende, naturligt nok ikke med det samme engagement. Sideløbende har vi også arbejdet på en solcellemanual for parcelhusejere, hvor udfordringen er at husene, i modsætning til Godthåbsparken / Stadionparken og Røde Vejmølleparken, er meget forskellige. Den forventer vi at færdiggøre i 2013.

200 deltog i solcellemødet for Godthåbsparken og Stadionparken

Uagtet de nye afregningsregler inviterede vi i november igen til solcellemøde i KB-salen. Denne gang ikke med solcellefirmaer, men mere teknisk om korrekt montage, brand-sikkerhed, lokalplaner og tilskudsmuligheder. Ikke overraskende var interessen for mødet dog noget afdæmpet. Kun 18 deltog.

For almene boligafdelinger var reglerne desværre imod os. Vi havde håbet på, at der kunne blive sat rigtig mange individuelle anlæg op på almene boliger via ”råderetten”, men i tolvte time viste det sig, at en lovgivningsmæssig teknikalitet stod i vejen. Heldigvis er boligafdelingers mulighed for at opsætte anlæg til dækning af det fælles strømforbrug i beboerlokaler, vaskerier, opgange, ejendomskontorer mv. blevet forbedret med den nye lovgivning, men desværre er økonomien blevet forringet, så vi forventer ikke en bølge af nye fælles solcelleanlæg. I årets løb fik VA 4 Syd

Solcellerne monteres på beboerhuset i VA 4 Syd

opsat et anlæg på deres beboerhus. Det var på opsætningstidspunktet byens største, men det blev hurtigt overgået af Varmeværkets.

Gennem nogle år har vi reserveret kr. 300.000 af vores midler til rentefrie lån til solcelleanlæg til boligafdelinger for at få gang i opsætningen. Den ordning nedlagde vi i 2012, fordi afregningspriserne for solcellestrøm (på det tidspunkt) var så lukrative, at det ikke gav mening, at Agenda Centeret støttede solcellerne yderligere med rentefrie

lån. På det tidspunkt kunne solcellerne ”sælge sig selv”, og vores trods alt

sparsomme midler, kunne bruges med større miljøeffekt andre steder.

På Teknologisk Institut har vi i perioden deltaget i en arbejdsgruppe om solceller og lovgivning.

Gå-1-Ton. For sjette år i træk arrangerede vi Klimamarchen Gå-1-Ton i juni sammen med Sundhedsrådet og Stadion. Formanden for Miljø- og Planudvalget Leif Pedersen holdt talen, klippede snoren og satte marchen i gang. 95 gik med. For første gang var det også muligt at vælge mellem tre Trampestier – en i Vestskoven, en i Birkelundparken og en langs Store Vejleå / Egelundparken. For hver deltager, sørgede vi for en reduktion af CO₂-udledningen med et ton - via ”Climate Care”.

Derudover har vi fremvist de renoverede prøveboliger, bl.a. i forbindelse med EUDP-projektets afslutningskonference. Vi har været en af tovholderne for gruppen af kommunale planlæggere på arbejdet for vindmøller på Vestegnen så vel som på Sjælland i øvrigt – både til lands, til vands og ved kysterne. Vi sidder nu også med i en ny mere græsrodsorienteret gruppe for sol og vind på Vestegnen, og vi har bidraget til renoveringen af S-tog stationen, som gik i gang i 2012 og færdiggøres i 13. På den internationale ”Solardays” arrangerede vi en cykeltur rundt til nogle af byens solcelleanlæg.

4. Affald, resurser og kredsløb

Affaldsindsamling i Herstedøster. Efter Hold Danmark Rent's koncept for renholdelse af "Vores Kvarter", blev beboerne i Herstedøster inviteret til kaffe, kage og affaldsindsamling i og omkring landsbyen. 25 beboere deltog og ud over at de fik nogle gode timer ud af det, samlede de 115 kilo affald. Det var en god oplevelse for alle, og en inspirationskilde til den kampagne Agenda Centeret har besluttet at rulle ud over hele byen i 2013: "I Love Albertslund".

Bioforgasning. Bioaffaldet hører ikke hjemme i forbrændingsanlægget, det skal bioforgasses, og

På omlastecentralen i Frederikssund

næringsstofferne i det afgassede materiale skal ind i kredsløbet igen. For at blive klog på, hvad der er muligt her i Vestforbrændingens område, arrangerede vi en bustur til Frederikssund, hvor bioaffaldet fra dem, der allerede frasorterer deres bioaffald i Storkøbenhavnsområdet, omlastes, inden det sendes til bioforgasning. Vi arbejder på at følge op, så albertslundere også kan sende bioaffald til forgasning.

Miljømærket træ. At finde ud af hvilket træ der er mest miljøvenligt, er en jungle. Derfor samlede vi op på det og udgav rapporten, "*Er dit træ certificeret, miljømærket eller bare fyldt med kobber? – En guide til indkøb og brug af træ, trævarer og papir*". Rapporten gennemgår de mange forskellige miljømærker for træ, trykimprægnering og andre behandlingstyper og munder ud i ti anbefalinger for den miljøbevidste, der skal købe træ, trævarer og papir.

Plastsortering. Det er næsten umuligt at sortere sit plastaffald korrekt. Vi har tidligere lavet artikler og arrangeret kurser i plastsortering, men må bare konstatere, at det er op ad bakke. Derfor har vi med stor interesse konstateret at flere kommuner i Jylland benytter sig af et sorteringsanlæg i Vojens, der kan adskille blandede fraktioner. Det er vældig interessant, og måske kan vi løse vores sorteringsproblem ved at sende blandede fraktioner, herunder plast, til Vojens – i hvert fald ind til Vestforbrændingen (vores og Danmarks største affalds-behandlingselskab!!) kan tilbyde en lignende sortering.

Derfor har vi med stor interesse konstateret at flere kommuner i Jylland benytter sig af et sorteringsanlæg i Vojens, der kan adskille blandede fraktioner. Det er vældig interessant, og måske kan vi løse vores sorteringsproblem ved at sende blandede fraktioner, herunder plast, til Vojens"

Reklamer Nej Tak! Efter henvendelser fra borgere, der på trods af deres "Ingen reklamer tak"–klistermærke fortsat fik reklamer fra bl.a. pizzeriaer, har vi kontaktet spisestederne og gjort dem opmærksom på, at de chikanerer deres potentielle kunder ved uddeling af reklamer. Den har de tydeligvis taget til sig og instrueret deres reklamebude om.

Bekæmp ukrudt uden gift. På foranledning af en grundejerforening, der havde problemer med parcelhusejernes manglende ukrudtsbekæmpelse på de fælles flisearealer, udarbejdede vi et notat

om, hvordan man lettest bekæmper ukrudt uden gift. Flere metoder blev stillet op og sammenlignet. Notatet er relevant for alle, der har problemer med ukrudt.

Duft- og kemikalieoverfølsomhed. Flere og flere får problemer med de dufte og kemikalier vi i det daglige omgås. Det kan være lige fra små gener til svære lidelser og sociale handicap, fordi man ikke kan færdes i det offentlige rum, hvor man kan blive udsat for duftstoffer og kemikalier, man ikke kan tåle. På en kontorarbejdsplads, i en institution og tre boligområder undersøgte vi problemets omfang med spørgeskemaer. Resultat og anbefalinger vil blive udgivet i 2013.

To nye hæfter om Direkte Genbrug. Hæftet *"Brug det igen og igen"* handler om hvilke muligheder man har i Albertslund for at øge sit genbrug. Det værer sig på de lokale

Brug det igen og igen

genbrugsgårde, kommunens materialelegård, loppemarkeder, genbrugsbutikker eller via internettet.

Det andet hæfte *"Boligområder i Albertslund med ordning for Direkte Genbrug med frivillige beboere tilknyttet"*, beskriver ordningerne i de 9 boligområder, der har en ordning med Direkte Genbrug. Ordningerne har ikke kun en miljøeffekt, men de skaber også

mødepladser, udvikler det sociale engagement og styrker bebyggelsens sammenhængskraft.

Direkte Genbrug

I årets løb deltog vi i det nye samarbejde om etablering af nye og udvikling af eksisterende genbrugsgårde i SYD. Vi lavede et større notat til Topperne med forslag til, hvordan de kan udvikle deres affaldssystem, vi har været med i udviklingen af forslaget til kommunens nye genbrugsstation, og så har vi med succes delt affaldsposer ud i Kongsholmsparken, på de store grill dage, for at undgå svineri i parken. Som forsøg opstillede vi en spand med sand til cigaretskodder og malede fodspor hen til skraldespanden ud for vores kontor. Vi arrangerede et kompostkursus i Agenda Centeret og vi deltog i de lokale sommerarrangementer i Kanalens Kvarter og Albertslund Nord med byttemarkeder, samt i Morbærhaven med uddeling af lommeskebægere.

Nudging

5. Netværk

I **Netværket af miljøinteresserede albertslundere** deltager op mod 200 personer. Til gruppen sender vi løbende nyhedsmails og invitationer til arrangementer.

For Netværket og Brugergruppen arrangerede vi en interessant tur til Helsingborg med to temaer: Bioforgasning og ”I Love Helsingborg”. Først besøgte vi affaldsselskabets NSR’s anlæg, hvor de

”I Danmark er I rigtige gode til at brænde og udnytte energiindholdet i affaldet, problemet ved forbrænding er bare, at I kun får glæde af affaldet én gang”.

modtager og håndterer affald fra 6 kommuner – herunder bioaffald, som de forgasser. Gassen bruges i deres skraldevogne, busser og biler, og den afgassede rest, der er rig på næringsstoffer, afsættes til landbruget. Som direktøren i NSR Kim Ohlsson tankevækkende sagde, ”I Danmark er I rigtige gode til at brænde og udnytte energiindholdet i affaldet, problemet ved forbrænding er bare, at I kun får glæde af affaldet én gang”.

I Helsingborg behandler de årligt 74.000 ton bioaffald, og er i gang med at udbygge behandlingskapaciteten til det

dobbelte. Desværre kan de alligevel ikke modtage bioaffald fra Albertslund, da de skal bruge hele kapaciteten selv. I Agenda Centeret forventer vi, at de første forsøg i Albertslund med indsamling af bioaffald til forgasning går i gang i 2013. Materialet vil i givet fald blive kørt til omlastning i Frederikssund, for efterfølgende at blive transporteret til bioforgasning på anlægget i Audebo ved Holbæk.

Det andet tema på Helsingborgturen var deres succesfulde kampagne ”I Love Helsingborg”. En kampagne der har engageret 37.000 borgere og gjort byen til Sveriges reneste. Kampagnens udgangspunkt er at sætte ansvaret for renholdelsen af byen ind i en større sammenhæng. ”Vi elsker vores by, og derfor hjælper vi selvfølgelig hver især med at holde den ren”. Ikke sure miner over, at nu er der igen nogen, der har smidt affald, som jeg og andre skal gå se på og samle op.

Nej, pointen er, at det er en kampagne, der har fået borgerne i Helsingborg til at være stolte af deres by, og derfor vil de også gerne være med til at holde den ren og pæn.

I Agenda Centeret har vi taget kampagnen til os og besluttet i 2013 at igangsætte en tilsvarende: ”I Love Albertslund!”

I Love Helsingborg

Nye netværk. I 2012 opstartede vi to nye netværk. Det første er Netværket for miljøgrupper i boligområder. Når man i et boligområde er kommet så langt på miljøområdet, at man vælger en egentlig miljøgruppe, så går vi i Agenda Centeret ud fra, at de personer der sidder i miljøgruppen er folk, der vil og kan bidrage til byens omstilling til bæredygtighed - og dem vil vi gerne bringe sammen. Netværket for miljøgrupper har holdt to møder, hvor vi bl.a. diskuterede igangsætning af den nye kampagne ”I Love Albertslund”.

Det andet netværk er Netværket for genbrugsfolket, der passer de lokale genbrugspladser. I forvejen har vi i et par år været tovholder, på samarbejdet om de lokale affaldsløsninger i Syd. Nu har vi så opstartet et netværk for alle genbrugsgrupper i byen, som vi fremover vil tilbyde ekskursioner, kurser og almindelig netværksudvikling.

Genbrugsnetværk SYD på erfa-udveksling

Efter hvert **Brugergruppemøde** udarbejder Agenda Centeret et forslag til ”Nyt fra Brugergruppen”, om de vigtigste emner, der har været til behandling på møderne. Når Brugergruppens Arbejdsgruppe har godkendt nyhedsbrevet, sendes det til beboerbladene, miljønetværket og brugergruppemedlemmerne. ”Nyt fra Brugergruppen” er ikke et formelt referat fra møderne. Det er et forsøg på, kort at beskrive det væsentligste fra møderne og formidle det på en let forståelig måde.

Netværket for Lokale Agenda 21 Centre. ACA er sekretariat for det landsdækkende Netværk for Lokale Agenda 21 Centre. Netværket udgav i marts 2012 eksempelsamlingen ”Lokalt miljøarbejde – en nødvendig del af den bæredygtige omstilling!”, som vi har været tovholder på. Eksempelsamlingen beskriver en lang række af de lokale Agenda Centres projekter inden for byggeri, vedvarende energi, transport, energi og klima, integration, vand, affald / ressourcer, foreningsliv og netværk, erhverv, fødevarer og madspild samt natur. I forordet skriver Klima-, Energi- og Bygningsminister Martin Lidegaard bl.a., at:

”Det moderne lokale arbejde, der udføres af de lokale Agenda Centre, er ikke gammeldags græsrodsarbejde i små borgergrupper. Det er samarbejde med kommuner og forsyningsselskaber, med skoler og universiteter, med den lille erhvervsdrivende og den store internationale virksomhed.... (Det er) befriende at se, at det lokale miljøarbejde i Danmark i dag er dybt professionelt uden at have mistet sin folkelige nerve”.

Eksempelsamlingen har vi bl.a. sendt til samtlige folketingspolitikere for at gøre opmærksom på, at omstillingen til bæredygtighed ikke alene kan klares ”oppe fra og ned” eller af ”markedet”, men at lokalt arbejde ”nede fra og op” er en nødvendighed. Hvor vidt eksempelsamlingen har gjort indtryk, ved vi ikke, men i hvert fald er der i Finansloven 2013 afsat kr. 16 millioner til lokalt miljøarbejde.

”Det moderne lokale arbejde, der udføres af de lokale Agenda Centre, er ikke gammeldags græsrodsarbejde i små borgergrupper. Det er samarbejde med kommuner og forsyningsselskaber, med skoler og universiteter, med den lille erhvervsdrivende og den store internationale virksomhed...”

I Netværket arbejder vi på, at der kan etableres lokale Agenda Centre i samtlige kommuner. Modellen er, at staten skal bidrage med en halv million kroner pr. kommune, under forudsætning af at kommunen også selv bidrager med (mindst) det samme beløb.

Årligt arrangerer vi som sekretariat et Årsmøde for Netværket for Lokale Agenda Centre. I 2012 havde vi miljøminister Ida Auken og direktør i Miljø- og Teknikforvaltningen i København Hjalte Aaberg som oplægsholdere.

Ida Auken og Hjalte Aaberg på Årsmødet

6. Information, demonstration og synlighed

Hjemmesiden opdateres fortsat ugentligt med nye historier og ”Ugens Tanke”. Vi har udsendt 4 ”Nyt fra ACA”, 3 ”Nyt fra Brugergruppen” og en række mailbaserede ”Netværksnyt”. Vi har sendt 14 fortrykte artikler til byens beboerblade og hjemmesideredaktører. Vi har løbende skrevet artikler til Albertslundposten, der har bragt 46 af dem i den trykte avis, og flere på deres hjemmeside. Der ud over har vi medvirket i en række journalistiske artikler, læserbreve og annoncer.

Vi arrangerede receptionen til indvielsen af Hyldemarklunden, der er den nye lund af æbletræer i Birkelundparken. Den blev etableret for de midler, der var tilbage i dyrkningsfællesskabet Hyldemarken, da det lukkede tilbage i 2006. De penge har vi haft til opbevaring siden.

Æbletræerne på Hyldemarken fik godt med møg

Vi har udgivet vores egen Agendaplan med principper, grønt regnskab, status og handleplan, for vores kontor i Kanalens Kvarter 32, vi har generhvervet diplommet som Grøn Butik og på biblioteket, i vores vinduer, i "Grøn Stop" og i DSB-tunnelen har vi haft forskellige udstillinger. Lige før jul lavede vi en økologisk-julehappening i A-centeret, hvor vi udleverede 100 stykker økologisk chokolade, og ønskede glædelig økologisk jul.

Agendanisse ønsker økologisk jul

Vi har samarbejdet med flere grupper af universitetsstuderende om "Det nye medborgerskab", om design af "Nemme hønsehuse" og dialogværktøjer til genbrugsstationer med studerende fra Designskolen. Vi er blevet interviewet af studerende fra DTU om urinsortering, fra Trondheim om Urban farming, af en forsker ved Aalborg Universitet om miljø og demokrati, af en Masterstuderende fra Kunstakademiets Arkitektskole og af albertslundske skoleelever, samt en arrangør af et seminar om lokalt miljøarbejde på Grønland.

"Vi har samarbejdet med flere grupper af universitetsstuderende om "Det nye medborgerskab"."

Vi har lavet rundvisninger, cykelture, oplæg for lærerne på VUC, Bo -Vest, kommunen og lokalhistorisk forening, det sidste om "Albertslund i et miljøhistorisk perspektiv".

Vi har været i P1 (Rio+20), P4 (dræbersnegle), DR2 (EUDP-projektet), Fransk tv 3 (Hvordan klarer danskerne sig uden A-kraft?), samt medvirket i en Velux-film om Solprismet.

Vi har holdt oplæg på steder som Københavns rådhus og i Grundejernes investeringsfond. Vi har taget i mod en lang række gæster fra indland såvel som udland (Sverige, USA, to gange Kaliningrad samt en vicepræsident i en FN klimaorganisation). Og så har vi naturligvis ydet personlig rådgivning, og igen solgt en masse fuglekasser.

Kulturøkologisk Forening (KØF)

Den grønne snor til Store Vejleå Trampesti klippes over og stien blev dermed officielt erklæret for åben.

Store Vejleå Trampesti. Årets højdepunkt for KØF var indvielsen af Store Vejleå Trampesti – Trampestien der går fra den nye Roskildevej til den gamle Roskildevej via den halvgamle Roskildevej. Trampestien er et spændende, forunderligt og overraskende bekendtskab, der både rummer naturoplevelser, geologi og masser af kulturhistorie. Åbningen af Trampestien fandt sted den 29. juni, hvor borgmestrene fra Albertslund og Høje-Taastrup sammen med formanden for KØF i fællesskab klippede snoren over. Efterfølgende har foreningen udgivet en folder med et kort over stien, opsat en egetræsbænk ved udkigspunktet over ådalen, inviteret geocatchere til at udlægge skatte og ikke mindst arrangeret adskillige guidede Trampeture.

Frivillige Kulturøkologer rydder Trampestien inden åbningen den 29. juni

Solceller til Afrika. I 2012 donerede KØF for kr. 105.000 solceller. Dels til (jungle)hospitalet Masanga i Sierra Leone, og dels til børnehjemmet M-Lisada for forældreløse gadebørn i Ugandas hovedstad Kampala, der både fik

"I 2012 donerede KØF for kr. 105.000 solceller."

solceller på taget og individuelle solcellelamper til børnene. Som lederen af børnehjemmet sagde: ”Lys er altafgørende for børnenes fremtid. Her i Uganda bliver det helt mørkt kl. 19.15 hver aften, og så kan børnene ikke læse lektier”.

”Grøn Dag – Sund Dag” på Materialegården. KØF tog udgangspunkt i det madetiske og stillede spørgsmålet ”*Hvor mange af de 28 mio. grise, der hvert år slagtes i Danmark, er økologiske – 0,3 % eller 13 %?*”. 221 gættede med. 179 gættede rigtigt: 0,3 %. Vinderen af konkurrencen blev fundet ved lodtrækning og fik en økologisk flæskesteg.

Til Grøn Dag – Sund Dag producerede og udleverede KØF også traditionen tro kompostorm.

Kun 0,3 % af Danmarks 28 mio. grise er økologiske

Bjørnekløbekæmpelse.

På frivillig basis har KØF-medlemmerne på niende år bekæmpet bjørneklo i Hyldegårdsparken. På betalingsbasis bekæmper foreningen planten de svært tilgængelige steder i resten af Store Vejleå dalen.

Kludemosaikken fyldte tre år og blev oplyst under Klimatopmødet i Doha i nov.-dec. for igen at sætte fokus på dets budskab ”Globale aftaler eller flere kloder!”.

Endvidere har KØF for sjette gang uddelt Lyseslukkerprisen og arrangeret ni guidede cykelture.

KØF har to pladser i ACA's bestyrelse. Valgt er Søren Birch (Stadionparken) og Carsten Larsen (BO-VEST).

Brian Nielsen (t.v.) og Birgit Jensen fik Lyseslukkerprisen af KØF-formanden (t.h.) for at være foregangsfolk på solcelleområdet

Indtægtsdækket virksomhed

Udover grundbevillingerne fra vand, varme, affald og skat, udførte vi i 2012 indtægtsdækket virksomhed for kr. 214.710. Den indtægtsdækkede virksomhed vedrører først og fremmest, en aftale vi har indgået med Miljø- og Teknikforvaltningen om, at de køber os til at løse nogle af deres opgaver, svarende til 500 timer årligt. I 2012 drejede det sig bl.a. om at:

- Organisere ”Grøn dag – Sund dag” på kommunens materialelegård,
- Organisere ”Grønne Fodspor” i A-centeret (tidl. offentliggørelse af Grønt regnskab),
- Fortsætte indsatsen omkring madspild og doggybags,
- Rådgive kommunale institutioner om vandbesparelser.

Mens det var anden gang vi organiserede ”Grøn dag – Sund dag”, var det første gang, vi fik opgaven at stå for ”Grønne Fodspor”. Arrangementet fik tilført en række nyskabende aktiviteter og blev afviklet med succes. I 2013 er det planen, at arrangementet skal ændre karakter og målrettes mere mod f.eks. uddannelsessteder eller virksomheder, og mindre mod den brede offentlighed.

*Grønne fodspor og ”madspild”
i A-centeret*

I forbindelse med madspild producerede vi hæftet, ”Sådan undgår du madspild! – elsker mad / hader spild”, og vi lavede happenings i A-centeret med indkøbsvogne fyldt med ”madspild” og tilhørende konkurrencer om mængden. ”Madspild” bragte os i samarbejde med både Fields og Unilever.

På vandområdet lavede vi vandtjek i 14 institutioner med fokus på udskiftning af perlatorer og løbende toiletter. Her afdækkede vi et årligt besparelspotentiale ved nye perlatorer på 800.000 liter vand, og ved udskiftning af et-skyls-toiletter på 2.400.000 liter. Vi holdt pålæg i et par institutioner og lavede et idekatalog over aktiviteter med og om vand for førskoleelever.

For ”Albertslund Vand og Spildevand” arrangerede vi ”Vandets Dag” den 22.3., i samarbejde med forsyningsselskaberne i Vestegnens Vandsamarbejde. Og for andre har vi holdt oplæg, undervist og lavet rundvisninger mod betaling.

Alt sammen er det opgaver, vi er meget glade for, da de ligger helt i tråd med vores lokale og netværksskabende miljøindsats.

Fra vores egen verden

Agenda Centeret har en grundlæggende god økonomi. Det har vi, fordi vi konsekvent tilpasser vores udgifter til vores indtægter. Vi vil ikke ud i en situation med økonomiske problemer. Det vil gå ud over vores mulighed for at fokusere på vores opgave: Det bæredygtige Albertslund!

"Agenda Centeret har en grundlæggende god økonomi. Det har vi, fordi vi konsekvent tilpasser vores udgifter til vores indtægter."

Samlet gav bevillingerne og den indtægtsdækkede virksomhed ikke bare mulighed for tre fastansatte (Povl, Helene samt Signe / 25 timer), men også for at vi i november kunne ansætte Zacharias som fjerde mand i Centeret. Ind til da havde han været i løntilskud. Og en bevilling fra Energifonden til vores nye projekt "50 veje til den nye energiby" sikrer, at vi også fremover kan være fire i det daglige – i hvert fald frem til februar 2014.

Povl Markussen

*Helene
Eskildsen*

Signe Haarh Landon

*Zacharias
Madsen*

Ud over de fire har vi tre timelønnede. Det er Line vores hjemmesideredaktør. Per vores Handyman og Jørgen vores IT-supporter som dog stoppede den 31.12.2012. Endvidere har Lone været ansat i 13 uger (12 timer ugentligt) i arbejdsprøvning.

Økonomisk kom ACA ud af 2012 med et overskud på kr. 69.000. Det er helt tilfredsstillende i fht. det underskud på kr. 55.000 vi havde budgetteret med. Overskuddet skyldes især mindre medfinansiering til lokale projekter, men også færre løn- og driftsudgifter.

Dermed endte vores egenkapital den 31.12.2012 på kr. 765.538. Heraf er kr. 250.000 hensat som sikkerhed for indfrielse af forpligtigelser ved eventuel nedlæggelse.

Derudover har vi reserveret 250.000 af vores likviditet til rentefrie lån til solcelleanlæg på A-centeret og Forbrændingen.

Gennem årene har mange ansøgt Agenda Centeret om penge. Vi har opdelt vores egenkapital i midler, vi selv har tjent og midler, der stammer fra kommunale tilskud. Det gør vi for at sikre, at vi ikke kommer til at bevillige penge, vi har modtaget fra Albertslund kommune, til projekter, som kommunale midler ikke må støtte. Egne midler udgjorde pr. den 31.12.2012 kr. 495.840, mens midler, der kommer fra kommunale tilskud, udgjorde kr. 269.698.

Handleplan 2013

Med udgangspunkt i ”Det Bæredygtige Albertslund” prioriterer ACA i 2013:

1. Lokalt Agendaarbejde generelt. Målet er, at der foregår Agendaarbejde i alle byens boligområder i perioden 2011-2015, at boligområderne i stigende grad deltager i Agendaarbejdet og at ressourceforbrugene falder.

Derfor vil vi i 2013 bl.a. lave samarbejder med mindst halvdelen af byens boligområder, hjælpe boligområderne med vand, varme og affald, og være sekretariat for Kulturøkologisk Forening.

2. Energi og Klima / Den vedvarende energiby. Energi er et af to særlige fokusområder for ACA i 2013-14. Målet er, at energiforbruget falder og Albertslund bliver 100 % Vedvarende Energiby. I 2015 skal der være mindst 100 Vedvarende Energi-anlæg i byen.

Derfor vil vi i 2013 gennemføre projekt ”50 veje til den nye energiby”, der med 50 meget forskellige, men konkrete projekter, skal sætte Vedvarende Energi, renoveringer, adfærd og energibesparelser endnu mere på dagsordenen. Endvidere vil vi fortsætte vores indsats for opsætning af solceller.

3. Affald, resurser og kredsløb / Kredsløbsbyen. Kredsløb er det andet af de to særlige fokusområder for ACA i 2013. Målet er en bedre og mere effektiv affaldssortering, og at Albertslund bliver en kredsløbsby, hvor alle organiske og uorganiske materialer recirkuleres.

Derfor vil vi i 2013-2014 gennemføre projekt ”50 veje til den nye kredsløbsby” med 50 konkrete projekter. Herunder gennemføre kampagnen ”I Love Albertslund”, hvis formål er, ”at fokusere på

alt det, der gør Albertslund til et dejligt sted at bo. Vi vil vise, at vi er stolte af vores by og sammen vil vi værne om byen, dens fysiske miljø og udviklingen af de mange muligheder den giver os for at få et godt, sundt og indholdsrigt liv”.

4. Vand. Målet er en rigelig og ren grundvandsressource, og at vandforbruget ikke overstiger 100 liter / person / døgn.

Derfor vil vi i 2013 bl.a. lave kampagner i mindst 3 boligområder, samarbejde med HOFOR og Spildevandscenteret, få etableret flere LAR anlæg, og oplyse om dyrkning og pleje uden kunstgødning og sprøjtegifte samt om næringsstofkredsløb.

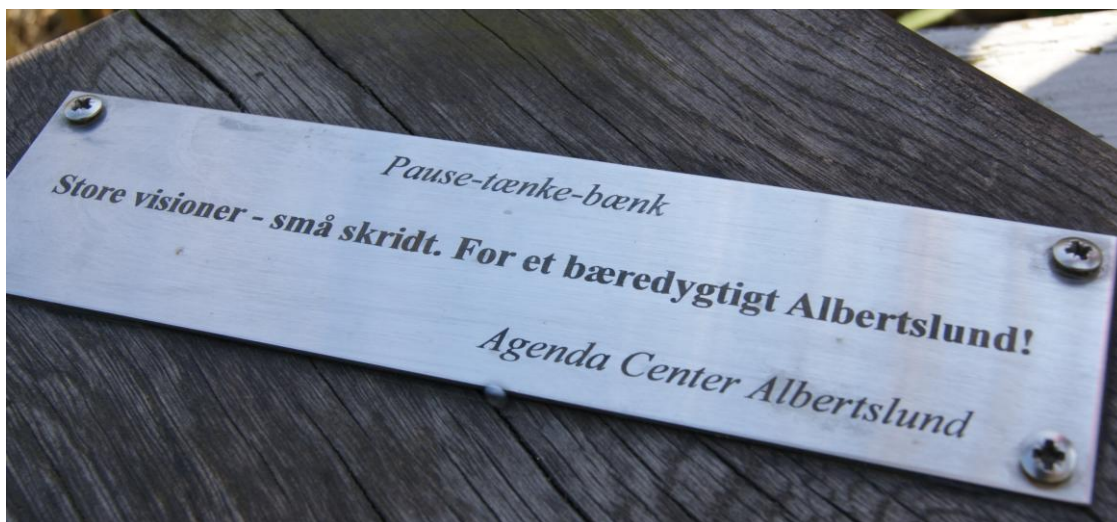
Vi vil “.....gennemføre kampagnen ”I Love Albertslund”, hvis formål er, ”at fokusere på alt det, der gør Albertslund til et dejligt sted at bo. Vi vil vise, at vi er stolte af vores by og sammen vil vi værne om byen, dens fysiske miljø og udviklingen af de mange muligheder den giver os for at få et godt, sundt og indholdsrigt liv.”

5. Netværk. Målet er at udvikle samarbejdet lokalt og nationalt for at fremme miljøomstillingen.

Derfor vil vi i 2013 bl.a. samarbejde med og informere for Brugergruppen, og udvikle vores forskellige netværk i Albertslund og sammen sætte fokus på ”Det bæredygtige Albertslund – Den Vedvarende energiby og Kredsløbsbyen”. Vi vil samarbejde med universitetsstuderende om udviklingen af Det nye ansvarstagende medborgerskab, og vi vil være sekretariat for det landsdækkende Netværk for Lokale Agenda 21 Centre.

6. Information, demonstration og synlighed. Målet er at informere om miljøforhold og inspirere til miljøinitiativer i Albertslund.

Derfor vil vi i 2013 bl.a. løbende lave artikler til AP og månedlige fortrykte sider til beboerbladene, ugentlig vedligeholde vores hjemmeside, udsende nyhedsbreve, udbrede kendskabet til ”Det Bæredygtige Albertslund”, lave egne happenings, deltage i lokale arrangementer og landsdækkende kampagner, generhverve Grøn Butik diplom, lave vores egen Agendaplan, skabe nye oplevelsesmuligheder omkring ACA i Kanalens Kvarter, udstille, sælge fuglekasser og tage godt imod gæster fra ind- og udland.

Bestyrelse og ansatte

Der er ni pladser i ACA's bestyrelse. De besættes af seks borgere og tre af kommunale repræsentanter. Af de seks borgere vælges fire af Brugergruppen og to af KØF. De tre kommunale repræsentanter udpeges af Kommunalbestyrelsen.

Fra Brugergruppen:

Tove Jensen, Formand (VA 4 Syd).
Lars Bremer (AB Syd gård og række)
Rudi Tobisch (Godthåbsparken)
Lisa Wiese (Miravænget) udtrådt maj 2012
Birthe Yde Nielsen (Galgebakken) tiltrådt maj 2012

Fra Kulturøkologisk Forening:

Søren Birch (Stadionparken)
Carsten Larsen (BO-VEST)

Udpeget af Kommunalbestyrelsen:

Leif Pedersen, Næstformand (Kommunalbestyrelsen)
Jan Holm (Miljø- og Teknikforvaltningen)
Niels Hansen (Miljø- og Teknikforvaltningen)

Ansatte i Agenda Center Albertslund:

Povl Markussen	Centerleder
Helene Eskildsen	Projektleder
Signe Haarh Landon	Projektmedarbejder
Zacharias Madsen	Projektmedarbejder
Line Hvid Jacobsen	Hjemmesiderredaktør
Jørgen Hansen	IT-support
Tage Jensen	IT-support
Per Storgaard	Handyman

markussen@agendacenter.dk
eskildsen@agendacenter.dk
landon@agendacenter.dk
madsen@agendacenter.dk
hvid-jacobsen@agendacenter.dk
Fratrådt den 31.12.12
Tiltrådt den 1.1.2013

Agenda Center Albertslund

Kanalens Kvarter 32, 2620 Albertslund; tlf. 43 62 20 15

E-mail: albertslund@agendacenter.dk / www.agendacenter.dk

Agenda Centerets bestyrelse den 28.2.2013